OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO PEDRA CRUZA VILLALÓNA przedstawiona w dniu 14 lipca 2011 r.[1]

1. Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni przepisu kodeksu celnego Unii Europejskiej[2] – którego wykładni Trybunał miał już okazję dokonać[3] – definiującego dłużnika długu celnego, który powstał w związku z nielegalnym wprowadzeniem towarów na obszar celny Unii. Niniejsza sprawa dotyczy jednak kwestii, która nie została do tej pory poruszona, a której rozwiązanie może mieć istotne konsekwencje. Jej specyfika wynika z okoliczności, że uczestnictwo w nielegalnym wprowadzeniu miało miejsce za pośrednictwem Internetu, zaś sporne naruszenie prawa nastąpiło w obrocie pocztowym. To właśnie z uwagi na podwójny wymiar wspomnianej problematyki rozwiązanie sporu przed sądem krajowym może wpłynąć na potencjalnie wysoką liczbę osób, z uwagi na bezprecedensowy rozwój wymiany handlowej prowadzonej na odległość za pośrednictwem Internetu[4] oraz mając na uwadze mnożnikowy efekt Internetu[5].

I — Ramy prawne

2. Artykuł 202 kodeksu celnego stanowi:

„1. Dług celny w przywozie powstaje w wyniku:

a) nielegalnego wprowadzenia na obszar celny Wspólnoty towaru podlegającego należnościom przywozowym

[…].

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiające Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 302, s. 1), zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r. (Dz.U. L 311, s. 17) (zwane dalej „kodeksem celnym").

3 — Zobacz w szczególności wyroki: z dnia 4 marca 2004 r. w sprawach połączonych C-238/02 i C-246/02 Viluckas i Jonusas, Rec. s. I-2141; z dnia 23 września 2004 r. w sprawie C-414/02 Spedition Ulustrans, Zb.Orz. s. I-8633; a także z dnia 3 marca 2005 r. w sprawie C-195/03 Papismedov i in., Zb.Orz. s. I-1667.

4 — Zjawisko to podkreślił m.in. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w swojej opinii w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (zmodernizowany kodeks celny) [COM(2005) 608 wersja ostateczna] (Dz.U. 2006, C 309, s. 22), stwierdzając, że „wielkość towarów zakupionych przez Internet lub na odległość w państwach trzecich stale wzrasta".

5 — Niniejsza sprawa może mieć znaczenie szczególnie dla rozwoju technik handlowych, takich jak „drop shipment", co pozwala na sprzedaż produktu nabytego przez dostawcę, który sam realizuje wysyłkę, i na rozwiązanie problemów związanych m.in. z zapasami, logistyką i usługami posprzedażowymi.

Nielegalnym wprowadzeniem towaru w rozumieniu niniejszego artykułu jest każde wprowadzenie dokonane z naruszeniem przepisów art. 38–41 i art. 177 tiret drugie.

2. Dług celny powstaje z chwilą nielegalnego wprowadzenia towaru.

3. Dłużnikami są:

— osoba, która dokonała nielegalnego wprowadzenia,

— osoby, które uczestniczyły we wprowadzeniu i które jednocześnie wiedziały lub powinny były wiedzieć, że wprowadzenie to jest nielegalne,

— jak również osoby, które nabyły lub posiadały taki towar i które w chwili jego nabycia lub wejścia w jego posiadanie wiedziały bądź powinny były wiedzieć, że jest to towar wprowadzony nielegalnie" [6].

6 — W okresie, w którym miały miejsce okoliczności będące przedmiotem sprawy przed sądem krajowym, czyli między kwietniem 2004 r. a majem 2006 r., kodeks celny został zmieniony w szczególności rozporządzeniem (WE) nr 648/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 2005 r. zmieniającym rozporządzenie nr 2913/92 (Dz.U. L 117, s. 13). Zmiany wprowadzone do kodeksu celnego tym rozporządzeniem, a w szczególności zmiany dotyczące jego art. 40, nie mają jednak bezpośredniego wpływu na rozwiązanie sporu przed sądem krajowym.

II — Spór przed sądem krajowym

3. Z postanowienia odsyłającego, jak również z uwag na piśmie przedstawionych zgodnie z art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości wynika, że O. Jestel, skarżący przed sądem krajowym, w okresie między kwietniem 2004 r. a majem 2006 r. wystawił na aukcję na internetowej platformie aukcyjnej eBay, za pośrednictwem której prowadzi on dwa sklepy pod własnym nazwiskiem [7], znaczną ilość towarów pochodzących z Chin.

4. Działalność skarżącego w sprawie przed sądem krajowym polegała na roli pośrednika w zawieraniu umów sprzedaży towarów, pobierającego wynagrodzenie za świadczone usługi, w szczególności językowe, jak również dostawcy towarów za pośrednictwem swoich sklepów eBay. Dostawę towarów zapewniał dostawca chiński, który ustalał również ich ceny oraz zajmował się ich wysyłką do Unii, zaś nabywcy mający siedzibę w Niemczech otrzymywali je bezpośrednio drogą pocztową.

7 — Na początku należy zauważyć, że w niniejszej sprawie, niezależnie od okoliczności, iż skarżący przed sądem krajowym prowadził swoją działalność za pośrednictwem Internetu, nie ma zastosowania dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178, s. 1). Jest tak dlatego, że chociaż dyrektywa ta obejmuje działalność pośrednictwa, jaką oferuje eBay, to jak stwierdził Trybunał w wyroku z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie C-108/09 Ker-Optika, Zb.Orz. s. I-12213, pkt 29, 30, zgodnie z jej art. 2 lit. h) ppkt (ii) nie obejmuje ona „dostawy towarów, w której umowa została zawarta drogą elektroniczną".

5. Dostarczane w ten sposób towary nie były przedstawiane organom celnym i tym samym nie zapłacono od nich należności przywozowych najwyraźniej z uwagi na błędne informacje dostawcy chińskiego dotyczące zawartości i wartości wysyłanych przesyłek.

6. Uznając, że skarżący w sprawie przed sądem krajowym uczestniczył w nielegalnym wprowadzeniu towarów na obszar celny Unii w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego, Hauptzollamt Aachen (główny urząd celny w Akwizgranie) skierował do niego wezwanie do pokrycia kwot w wysokości ok. 10 tys. EUR z tytułu należności celnych oraz ok. 21 tys. EUR z tytułu podatku od wartości dodanej przy przywozie.

7. Skarżący w sprawie przed sądem krajowym wniósł odwołanie przeciwko wezwaniu do pokrycia kwot, w którym podniósł on, że zawieranie umów sprzedaży za pośrednictwem eBay i przekazywanie chińskiemu dostawcy nazwisk i adresów nabywców nie może stanowić uczestnictwa w nielegalnym wprowadzeniu towarów w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego, gdyż czynności te mają charakter uprzedni względem wprowadzenia towarów i dotyczą one wyłącznie transakcji kauzalnej.

8. Ponieważ odwołanie skarżącego w sprawie przed sądem krajowym zostało oddalone, podobnie jak skarga wniesiona przeciwko temu oddaleniu do Finanzgericht (sądu finansowego, Niemcy), skarżący wniósł kasację do Bundesfinanzhof (federalnego trybunału finansowego).

III — Pytania prejudycjalne

9. Zastanawiając się nad kwestią, czy uczestnictwo skarżącego przed sądem krajowym w zawieraniu umów sprzedaży towarów za pośrednictwem jego sklepów on-line na eBay jest wystarczające, aby uznać go za dłużnika celnego w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego, Bundesfinanzhof postanowił zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy dłużnikiem długu celnego staje się osoba, która »uczestniczyła« w nielegalnym wprowadzeniu towarów na obszar celny Unii Europejskiej w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie rozporządzenia (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, w sytuacji gdy osoba ta, nie będąc bezpośrednio zaangażowaną we wprowadzenie towarów, pośredniczy w zawieraniu umów sprzedaży, których towary te są przedmiotem, i przewiduje przy tym możliwość dostarczenia przez

sprzedawcę wskazanych towarów bądź ich części bez uiszczania należności przywozowych?

2) Czy w stosownym przypadku wystarczy, że osoba ta przewiduje taką możliwość, czy też staje się ona dłużnikiem długu celnego tylko wówczas, gdy zakłada ona, że z pewnością tak się stanie?".

10. Sąd krajowy precyzuje, że do tej pory nie rozstrzygnięto w sposób decydujący kwestii, czy skarżący w sprawie przed sądem krajowym zakładał, że przywóz zostanie przeprowadzony z dokonaniem formalności celnych, czy miał co do tego wątpliwości, czy też od początku wiedział, że przywóz ów nastąpi z naruszeniem tych formalności.

11. W niniejszej sprawie uwagi na piśmie przedstawiły rząd czeski, a także Komisja Europejska.

12. Ponieważ żadna z zainteresowanych stron, które przedstawiły swoje uwagi na piśmie, nie wystąpiła do Trybunału z wnioskiem, o którym mowa w art. 104 § 4 regulaminu w terminie w nim przewidzianym, Trybunał postanowił o nieprzeprowadzaniu rozprawy.

IV — Analiza

A — *Zadane pytania*

13. W swoich dwóch pytaniach sąd krajowy zmierza w istocie do ustalenia, czy do okoliczności faktycznych stanowiących przedmiot rozpatrywanej przez niego sprawy stosują się postanowienia art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego.

14. Należy zwrócić uwagę, że dla sądu krajowego nie ulega wątpliwości, iż sporne towary zostały wprowadzone na obszar celny Unii nielegalnie w rozumieniu art. 202 ust. 1 kodeksu celnego. Kwestią, która budzi jego wątpliwości, jest to, czy okoliczności, w ramach których skarżący w sprawie przed sądem krajowym uczestniczył w operacjach zakończonych tym nielegalnym wprowadzeniem, pozwalają uznać go, na podstawie art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego, za dłużnika długu celnego powstałego wskutek tego wprowadzenia.

15. Sąd krajowy wyraźnie wskazuje, że ma wątpliwości, czy można uznać, iż osoba, która bezpośrednio nie była zaangażowana w nielegalne wprowadzenie towaru, a która pośredniczyła w zawarciu umowy sprzedaży tego towaru, uczestniczyła w tym wprowadzeniu

w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego.

16. Sąd krajowy zastanawia się również, czy osobę znajdującą się w sytuacji O. Jestela można uznać za dłużnika w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego, jeśli osoba taka mogła „przewidzieć" („in Betracht ziehen"), że towary lub część z nich mogą zostać dostarczone bez uiszczania należności przywozowych. W swoim drugim pytaniu sąd krajowy zastanawia się w szczególności, czy wystarczy, jeśli osoba taka może „przewidzieć" taką możliwość („für denkbar halten"), czy też, przeciwnie, konieczne jest, aby musiała ona „założyć" („fest rechnen"), że tak się stanie.

B — *Struktura art. 202 ust. 3 kodeksu celnego: tiret drugie*

17. Artykuł 202 ust. 3 kodeksu celnego określa trzy kategorie osób, które można uznać za dłużników długu celnego powstałego w związku z nielegalnym wprowadzeniem towaru na obszar Unii. Są to, po pierwsze, osoby, które dokonały nielegalnego wprowadzenia; po drugie, osoby, które uczestniczyły we wprowadzeniu i które jednocześnie wiedziały lub powinny były wiedzieć, że wprowadzenie to jest nielegalne; i po trzecie, osoby, które nabyły lub posiadały nielegalnie wprowadzony towar i które wiedziały bądź powinny były wiedzieć, że jest to towar wprowadzony nielegalnie.

18. Trybunał orzekł, że z samego brzmienia art. 202 ust. 3 kodeksu celnego wynika, że zamiarem prawodawcy Unii było ustalenie w sposób wyczerpujący przesłanek wskazujących osoby będące dłużnikami celnymi [8] oraz stworzenie szerokiej definicji osób, które mogą być uznane za dłużników celnych [9] w przypadku nielegalnego wprowadzenia towarów na obszar celny Unii.

19. Bezsporne jest, że skarżący w sprawie przed sądem krajowym nie jest osobą, która fizycznie wprowadziła [10] sporne towary na obszar celny Unii i tym samym nie można go uznać za dłużnika celnego na podstawie art. 202 ust. 3 tiret pierwsze kodeksu celnego [11].

8 — Wyżej wymienione wyroki: w sprawie Spedition Ulustrans, pkt 39; w sprawie Papismedov i in., pkt 38. Zobacz także wyrok z dnia 15 września 2005 r. w sprawie C-140/04 United Antwerp Maritime Agencies i Seaport Terminals, Zb.Orz. s. I-8245, pkt 30.

9 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Papismedov i in., pkt 38.

10 — Byłoby tak na przykład w sytuacji kierowcy ciężarówki, który nie zgłosiłby przewożonych przez siebie towarów w pierwszym napotkanym posterunku celnym po wjeździe na obszar Unii, jak w przypadku, który doprowadził do wydania ww. wyroku w sprawach połączonych Viluckas i Jonusas.

11 — Wyżej wymienione wyroki: w sprawach połączonych Viluckas i Jonusas, pkt 29; a także w sprawie Spedition Ulustrans.

20. Równie bezsporne jest, że O. Jestel nie nabył ani nie posiadał spornych towarów, co oznacza, że również nie można uznać go za dłużnika celnego na podstawie art. 202 ust. 3 tiret trzecie kodeksu celnego.

21. Tak więc sąd krajowy słusznie zastanawia się nad możliwością zastosowania do okoliczności rozpatrywanej przez siebie sprawy art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego.

C — Kto jest dłużnikiem w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego?

22. Możliwość uznania danej osoby za „dłużnika" w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego opiera się na przesłankach, których spełnienie zależy zasadniczo od obiektywnych elementów oceny – czyli uczestnictwa w nielegalnym wprowadzaniu spornych towarów – i od elementów subiektywnych – czyli świadomości tego, że owe wprowadzenie było nielegalne. Trybunał miał okazję całościowo podkreślić, że dłużnik, osoba fizyczna lub prawna, musi świadomie uczestniczyć [12] w działaniach zmierzających do nielegalnego wprowadzenia towarów na obszar celny Unii, precyzując, że elementy oceny subiektywnej z samej swej istoty uniemożliwiają w niektórych przypadkach dokonanie takiej kwalifikacji [13].

23. Przed przystąpieniem do szczegółowego badania warunków stosowania art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego należy przypomnieć, że sąd krajowy opiera się na założeniu, że towary zostały wprowadzone na obszar Unii nielegalnie, co oznacza, że wprowadzenie to miało miejsce bez dokonania formalności przewidzianych w art. 38–41 kodeksu celnego. Sąd krajowy nie przekazuje jednak w tym względzie żadnych dodatkowych informacji, mimo że wprowadzenie to nastąpiło w ramach obrotu pocztowego. Tymczasem obrót pocztowy podlega odrębnym przepisom, z których część ma charakter prawnomiędzynarodowy, co może mieć wpływ na rozwiązanie sporu przed sądem krajowym. Przed zbadaniem obydwu przesłanek stosowania art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego należy zatem krótko przedstawić podstawowe przepisy mające zastosowanie do obrotu pocztowego.

1. Uwagi wstępne odnoszące się do specyfiki obrotu pocztowego

24. Zgodnie z art. 38 ust. 1 lit. a) kodeksu celnego towary wprowadzane na obszar celny Unii muszą być bezzwłocznie przewiezione

12 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Papismedov i in., pkt 40.

13 — Wyżej wymienione wyroki: w sprawie Spedition Ulustrans, pkt 27, 28; a także w sprawie Papismedov i in., pkt 40.

przez osobę, która dokonała wprowadzenia do urzędu celnego wyznaczonego przez organy celne albo w inne miejsce wyznaczone lub uznane przez te organy. Artykuł 38 ust. 4 kodeksu celnego przewiduje jednakże odstępstwo od tej reguły w przypadku obrotu pocztowego, pod warunkiem że możliwości dozoru i kontroli celnej nie będą tym samym zagrożone [14].

25. Trybunał nie dokonał dotychczas wykładni wskazanego przepisu kodeksu celnego ani też nie zajmował się uregulowaniami celnymi mającymi zastosowanie do obrotu pocztowego.

26. Artykuły 237 i 238 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 [15] zawierają sekcję 4, zatytułowaną „Obrót pocztowy" tytułu VII, obejmującą przepisy mające zastosowanie do zwykłej procedury zgłoszenia celnego, ustanawiające podstawowe reguły szczególne, które, w prawie Unii [16], mają zastosowanie do obrotu pocztowego [17].

27. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 918/83 z dnia 28 marca 1983 r. ustanawiające wspólnotowy system zwolnień celnych [18] przewidywało również zwolnienia z należności

14 — Zobacz także art. 45 kodeksu celnego.

15 — Dz.U. L 253, s. 1. Szczególne przepisy dotyczące obrotu pocztowego przewidziane zostały już w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 4151/88 z dnia 21 grudnia 1988 r. ustanawiającym przepisy mające zastosowanie do towarów wprowadzonych na terytorium celne Wspólnoty (Dz.U. L 367, s. 1), które zostało uchylone przez kodeks celny (zob. w szczególności motyw piąty, a także art. 3 ust. 4, art. 10 tego rozporządzenia).

16 — Należy jednak w tym miejscu przypomnieć, że zgodnie z art. 8 decyzji Rady 2000/597/WE, Euratom z dnia 29 września 2000 r. w sprawie systemu środków własnych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 253, s. 42), która miała zastosowanie w chwili wystąpienia zdarzeń będących przedmiotem sprawy przed sądem krajowym, środki własne Wspólnot Europejskich, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. a) i b) tej decyzji, w tym cła, „są pobierane przez państwa członkowskie zgodnie z przepisami prawa krajowego wprowadzonymi ustawą, rozporządzeniem lub aktem administracyjnym, które w razie potrzeby zostaną dostosowane, aby spełniały wymagania określone przez zasady wspólnotowe".

17 — Artykuł 237 ust. 1A rozporządzenia nr 2454/93 stanowi zatem, że przesyłki pocztowe, w szczególności wysyłane w paczkach, są „uważane" za zgłoszone organom celnym do dopuszczenia do swobodnego obrotu albo [przypadek wymieniony w lit. a)] w chwili ich wprowadzenia na obszar celny, pod warunkiem że zwolnione są z obowiązku doprowadzenia do urzędu celnego zgodnie z przepisami przyjętymi zgodnie z art. 38 ust. 4 kodeksu celnego, albo [przypadek wymieniony w lit. b)] w chwili ich przedstawienia organom celnym, pod warunkiem że towarzyszy im zgłoszenie CN22 i/lub CN23. Początkowo chodziło tu o zgłoszenia C1 lub C2/CP3. Przepis ten został zmieniony przez art. 1 pkt 6 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1602/2000 z dnia 24 lipca 2000 r. zmieniającego rozporządzenie nr 2454/93 (Dz.U. L 188, s. 1), aby uwzględnić zastąpienie formularzy przewidzianych przez Powszechny Związek Pocztowy dla zgłoszeń przesyłek listowych lub paczek pocztowych (zob. w tym względzie motyw dziewiąty tego rozporządzenia).

18 — Dz.U. L 105, s. 1, sprostowanie w Dz.U. 1986, L 271, s. 31. Rozporządzenie to zostało zmienione Aktem dotyczącym warunków przystąpienia do Unii Europejskiej Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej – Protokół nr 3 w sprawie stref suwerennych Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na Cyprze (Dz.U. 2003, L 236, s. 940). Rozporządzenie to zostało następnie uchylone przez rozporządzenie Rady (WE) nr 1186/2009 z dnia 16 listopada 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system zwolnień celnych (Dz.U. L 324, s. 23).

przywozowych w odniesieniu do przesyłek o niewielkiej wartości, czyli nieprzekraczających wartości 22 EUR [19], a także przesyłek wysyłanych przez osobę prywatną do innej osoby prywatnej, a konkretnie wysyłanych z kraju trzeciego przez osobę prywatną innej osoby prywatnej mieszkającej na obszarze celnym Unii, pod warunkiem że chodziło o przywóz o całkowicie niehandlowym charakterze [20].

28. Mimo to postanowienie odsyłające nie zawiera żadnej wzmianki o tych zwolnieniach ani nawet o samym rozporządzeniu nr 918/83. Z okoliczności faktycznych przedstawionych w postanowieniu odsyłającym rząd czeski wnioskuje ponadto, że wysyłający paczkę, czyli dostawca, miał obowiązek wykazania spornych towarów w dołączonych do nich dokumentach, czyli w formularzu CN21 lub CN22, jak w przypadku towarów o niewielkiej wartości zwolnionych z należności celnych przywozowych zgodnie z art. 27 rozporządzenia nr 918/83. Z postanowienia odsyłającego można również wywnioskować, że mając na uwadze częstotliwość spornego przywozu, nie mógł być on objęty zwolnieniem z tytułu przesyłek wysyłanych przez osoby prywatne.

29. To do sądu krajowego należy jednakże dokonanie ustaleń faktycznych umożliwiających mu wyciągnięcie w tym względzie ewentualnych konsekwencji.

30. To, o czym należy pamiętać, to fakt, że do przesyłek pocztowych zastosowanie mają odrębne reguły, które zasadniczo zostały określone nie w aktach prawa wtórnego Unii przytoczonych powyżej, lecz w Konwencji Powszechnego Związku Pocztowego przyjętej w dniu 10 lipca 1964 r. w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych [21] oraz w Międzynarodowej konwencji dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego [22], podpisanej w Kioto w dniu 18 maja 1973 r. [23], w szczególności w załączniku F.4 do tej konwencji, dotyczącym formalności celnych w obrocie pocztowym, zatwierdzonej decyzją

19 — Zobacz art. 27, 28 tego rozporządzenia. Wspomniane zwolnienie dotyczyło towarów wysyłanych bezpośrednio z kraju trzeciego do odbiorcy znajdującego się na obszarze Unii i nie obejmowało wyrobów alkoholowych, perfum i wód toaletowych oraz tytoniu i wyrobów tytoniowych.

20 — Zobacz art. 29–31 tego rozporządzenia.

21 — Konwencja ta, do której przystąpiły wszystkie państwa członkowskie Unii, ustanawia ogólne ramy prawne dla międzynarodowej działalności pocztowej.

22 — Decyzja Rady 75/199/EWG z dnia 18 marca 1975 r. w sprawie zawarcia międzynarodowej konwencji dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego oraz przyjęcia do niej załącznika dotyczącego składów celnych (Dz.U. L 100, s. 1).

23 — Decyzją Rady 2003/231/WE z dnia 17 marca 2003 r. dotyczącą przystąpienia Wspólnoty Europejskiej do Protokołu zmian do Międzynarodowej konwencji dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego (konwencja z Kioto) (Dz.U. L 86, s. 21) Unia przystąpiła do Protokołu zmian w Międzynarodowej konwencji dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego przyjętego przez Radę Współpracy Celnej w dniu 26 czerwca 1999 r. Zobacz także decyzja Rady 2004/485/WE z dnia 26 kwietnia 2004 r. zmieniająca decyzję 2003/231/WE dotyczącą przystąpienia Wspólnoty Europejskiej do Protokołu zmian do Międzynarodowej konwencji dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego (konwencja z Kioto) (Dz.U. L 162, s. 113). Przystąpienie obejmuje tekst protokołu zmian, w tym załączniki I i II, z wyłączeniem załącznika III.

Rady 94/798/WE z dnia 8 grudnia 1994 r. [24], w brzmieniu wdrożonym w poszczególnych krajowych porządkach prawnych [25].

31. Z przepisów Międzynarodowej konwencji dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego, a w szczególności z załącznika F.4 do tej konwencji, dotyczącego formalności celnych w obrocie pocztowym, wynika, że obowiązek dokonania formalności celnych przy wysyłaniu międzynarodowych przesyłek pocztowych spoczywa przede wszystkim na wysyłającym, który musi dostarczyć wymagane dokumenty, czyli formularze zgłoszenia celnego (początkowo formularze C2/CP3 określone w załączniku F.4, a później zgłoszenie celne CN22 lub CN23 określone w kodeksie celnym Unii), określone przepisami faktury handlowe lub faktury pro forma oraz w danym wypadku wszelkie inne wymagane dokumenty (np. świadectwo pochodzenia, świadectwo fitosanitarne, zezwolenie na wywóz).

2. Uczestnictwo we wprowadzeniu towarów na obszar celny Unii

32. Jak podniósł sąd krajowy, „uczestnictwo", o którym mowa w art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego, nie zostało zdefiniowane w kodeksie. Kodeks ten nie zawiera również żadnego odesłania do prawa państw członkowskich w celu ustalenia znaczenia i zakresu zawartych w nim przepisów. Mamy tu więc do czynienia z autonomicznym pojęciem prawa Unii, którego definicję określić musi Trybunał. Trybunał wielokrotnie orzekał bowiem, że wymóg jednolitego stosowania prawa Unii oraz zasada równości wymagają, by treści przepisu prawa wspólnotowego, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, nadawać zwykle w całej Unii autonomiczną i jednolitą wykładnię, którą należy ustalić, uwzględniając kontekst przepisu i cel danego uregulowania [26].

33. Na początku należy podkreślić, że celem przepisów art. 202 ust. 3 kodeksu celnego nie jest określenie, kto jest „odpowiedzialny" za nielegalne wprowadzenie towarów na obszar Unii, lecz raczej wskazanie dłużnika długu, który powstał w związku z tym nielegalnym wprowadzeniem w bardziej ogólnym interesie ochrony interesów finansowych Unii.

24 — Decyzja dotycząca przyjęcia w imieniu Wspólnoty załączników E.7 i F.4 do Międzynarodowej konwencji dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego (Dz.U. L 331, s. 11). Należy zauważyć, że załącznik ten został jednak zatwierdzony z ogólnym zastrzeżeniem i zastrzeżeniami odnośnie do norm 19 i 26 i zalecanych praktyk 23, 24 i 25.

25 — Zobacz w tym względzie moje uwagi w przypisie 16.

26 — Zobacz w szczególności wyroki: z dnia 18 stycznia 1984 r. w sprawie 327/82 Ekro, Rec. s. 107, pkt 11; z dnia 19 września 2000 r. w sprawie C-287/98 Linster, Rec. s. I-6917, pkt 43; z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie C-373/00 Adolf Truley, Rec. s. I-1931, pkt 35.

34. Artykuł 202 ust. 3 kodeksu celnego należy bowiem rozumieć przede wszystkim w świetle poprzedzających go ustępów, w szczególności znajdujących się w ust. 1 lit. a), który definiuje nielegalne wprowadzenie, odsyłając w szczególności do przepisów art. 38–41 kodeksu celnego. Wprowadzenie towarów na obszar Unii, zgodnie z art. 202 ust. 1 zdanie ostatnie kodeksu celnego, uznaje się za nielegalne, jeśli towary te nie zostały przedstawione organom celnym zgodnie z przepisami art. 38–41 tego kodeksu celnego.

35. Przepis ten potwierdza zatem kluczową rolę, jaką w kodeksie celnym pełni zgłoszenie celne, a w szerszym znaczeniu zgłaszający. Jak bowiem Trybunał miał sposobność stwierdzić, zakwalifikowanie danej osoby jako dłużnika celnego jest związane wyłącznie z obowiązkiem dochowania formalności złożenia zgłoszenia celnego i wynika ono ze skutków prawnych związanych z tą formalnością [27]. Dłużnikiem celnym jest zazwyczaj zgłaszający lub w danym wypadku osoba, w imieniu której zgłoszenie to jest składane [28], bądź osoba, na której spoczywa obowiązek jego złożenia [29]. Z tej perspektywy art. 202 kodeksu celnego ma na celu właśnie rozszerzenie [30] pojęcia dłużnika celnego na osoby, które naruszyły przepisy uregulowań celnych Unii dotyczących zgłoszeń celnych, w sposób negatywny potwierdzając tym samym ich kluczową rolę [31].

36. To wyjaśniwszy, należy zauważyć, że wszystkie trzy tiret zawarte w art. 202 ust. 3 kodeksu celnego ustanawiają porządek charakteryzujący się pewnym pogłębianiem „stopnia uwikłania" osoby uznanej za dłużnika celnego z powodu jej uczestnictwa w nielegalnym wprowadzeniu towarów. I tak tiret pierwsze dotyczy osoby, mającej jakby charakter dłużnika głównego lub najważniejszego, która dokonała nielegalnego wprowadzenia, czyli osoby, która normalnie powinna była dokonać czynności związanych z odprawą celną i dochować obowiązku złożenia zgłoszenia celnego. Tiret drugie i trzecie dotyczą osób, które choć nie są „odpowiedzialne" za dokonanie czynności związanych z odprawą celną na podstawie przepisów kodeksu

27 — Wyrok z dnia 14 listopada 2002 r. w sprawie C-251/00 Ilumitrónica, Rec. s. I-10433, pkt 32, 33, 65.

28 — Na przykład pracodawca osoby, która dokonała danego nielegalnego wprowadzenia, wykonując powierzone jej obowiązki; zob. ww. wyrok w sprawie Spedition Ulustrans.

29 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawach połączonych Vilucas i Jonusas, pkt 23, 24.

30 — Zobacz w szczególności wyrok z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie C-459/07 Elshani, Zb.Orz. s. I-2759, pkt 26–28.

31 — Podobnie jak art. 203–205, art. 210, 211, a także art. 220 kodeksu celnego dotyczące sytuacji, w której zainteresowany podmiot naruszył uregulowania celne Unii (zob. wyrok z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie C-546/09 Aurubis Balgaria, Zb.Orz. s. I-2531, pkt 32–34).

celnego, są jednak uwikłane w to nielegalne wprowadzenie, albo przed, albo natychmiast po jego dokonaniu.

37. Artykuł 202 ust. 3 kodeksu celnego pozwala tym samym na wskazanie kilku kategorii dłużników i, w stosownym wypadku, współdłużników solidarnych [32] w odniesieniu do długu powstałego w związku z nielegalnym wprowadzeniem towarów, w zależności od stopnia uwikłania w sporne wprowadzenie. Szczególną uwagę należy w tym względzie zwrócić na okoliczność, że kodeks celny nie przyznaje pierwszeństwa żadnej z kategorii dłużników, a organy celne mogą bez różnicy zwrócić się do każdego z nich, którego uznają za najwłaściwszego do wykonania celu tego przepisu, czyli uiszczenia należności celnych wynikających z faktu niedochowania formalności celnych.

38. W tak zarysowanych ramach obiektywny warunek postawiony w art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego został sformułowany w sposób bardzo ogólny właśnie po to, aby swoim zakresem móc objąć wszystkie możliwe sytuacje. Postawiony w tym przepisie wymóg nie dotyczy rzeczywistego „uczestnictwa" w „nielegalnym wprowadzeniu" towarów na obszar celny, a tym samym bardziej lub mniej bezpośredniego uwikłania w naruszenie prawa, lecz raczej „uczestnictwa" w samym wprowadzeniu towarów, czyli uwikłania w czynności, które doprowadziły do fizycznej obecności towarów na obszarze celnym Unii.

39. Jak zauważył rzecznik generalny A. Tizzano w swojej opinii w sprawie, która doprowadziła do wydania ww. wyroku w sprawie Spedition Ulustrans [33], „wymóg taki jest oczywiście spełniony każdorazowo, gdy podmiot w sposób materialny lub intelektualny przyczynił się do wprowadzenia towaru do Wspólnoty". Tym samym zostało podkreślone, że potencjalny zakres zastosowania [34] tego przepisu jest bardzo szeroki i obejmuje zarówno bezpośrednią pomoc w fizyczne wprowadzenie towarów na obszar celny Unii, czyli aktywny udział w nielegalnym przekroczeniu granic zewnętrznych Unii [35], jak również wkład pośredni, taki jak na przykład udział w finansowaniu operacji przywozowych skutkujących nielegalnym wprowadzeniem, czy też, jak w sprawie przed sądem krajowym, zwykłe pośrednictwo w zawieraniu umów

32 — Jak miało to miejsce w sytuacji będącej przedmiotem sprawy, która doprowadziła do wydania ww. wyroku w sprawie Spedition Ulustrans.

33 — Punkt 40 tejże opinii.

34 — Czyli pod warunkiem spełnienia drugiej, subiektywnej przesłanki.

35 — I tak odpowiedzialność ponoszą zarówno kierowca ciężarówki, na której pokładzie towary przekroczyły granice zewnętrzne Unii z naruszeniem formalności celnych, jak i jego pracodawca, podobnie jak to było w sytuacji, która doprowadziła do wydania ww. wyroku w sprawie Spedition Ulustrans.

sprzedaży towaru, który zostanie następnie nielegalnie wprowadzony na obszar celny Unii.

40. Prawdą jest, że, jak wynika z postanowienia odsyłającego, wprowadzenie towarów na obszar celny Unii nastąpiło w ramach obrotu pocztowego oraz że skarżący w sprawie przed sądem krajowym nie był ani wysyłającym, ani odbiorcą przesyłek pocztowych, za pomocą których doszło do tego wprowadzenia. Moim zdaniem okoliczności te nie pozwalają jednak uznać, że skarżący w sprawie przed sądem krajowym nie „uczestniczył" w nielegalnym wprowadzeniu, gdyż dług celny w odniesieniu do towarów nieprzedstawionych organom celnym lub zgłoszonych pod niewłaściwą nazwą powstaje na podstawie art. 202 kodeksu celnego [36].

41. Z pewnością należy jednak wziąć pod uwagę specyficzny charakter obrotu pocztowego w ramach badania przesłanki subiektywnej, o której mowa w tiret drugim i trzecim zawartym w art. 202 ust. 3 kodeksu celnego, której analizę przeprowadzę poniżej i której celem jest w sposób wyraźny zrelatywizowanie rygoru przesłanki obiektywnej względem osób, które nie są normalnie związane obowiązkami ciążącymi na osobie składającej zgłoszenie celne.

36 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Papismedov i in., pkt 36.

42. W związku z powyższym należy stwierdzić, że osoba pośrednicząca w zawieraniu umów sprzedaży dotyczących towarów wprowadzonych na obszar Unii „uczestniczyła" w tym wprowadzeniu w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego.

3. „Które jednocześnie wiedziały lub powinny były wiedzieć, że wprowadzenie to jest nielegalne"

43. Osobę, która „uczestniczyła" we wprowadzeniu towarów na obszar Unii, w znaczeniu, które zostało właśnie przedstawione, można jednakże uznać za dłużnika celnego wyłącznie pod warunkiem, że zgodnie z art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego zostanie udowodnione, iż osoba taka jednocześnie wiedziała lub też powinna była wiedzieć, że wprowadzenie to było nielegalne. Sąd krajowy uściśla w tym względzie, że nie dokonał jeszcze takiego stwierdzenia.

44. Trybunał wielokrotnie podkreślił, że w ramach postępowania, o którym mowa w art. 267 TFUE, a u którego podstaw leży jasny podział ról między sądami krajowymi a Trybunałem, wszelka ocena okoliczności faktycznych leży w kompetencjach sądu

krajowego [37]. To nie do Trybunału należy zatem stwierdzenie, czy w niniejszej sprawie została spełniona przesłanka subiektywna, czyli że skarżący w sprawie przed sądem krajowym wiedział lub „powinien był wiedzieć", że wprowadzenie spornych towarów było nielegalne. W celu udzielenia sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi Trybunał może jednak, w duchu współpracy z sądami krajowymi, dostarczyć temu sądowi wszelkich wskazówek, które uzna za niezbędne [38]. Trybunał powinien zatem dostarczyć sądowi krajowemu wskazówek, które umożliwią mu takie stwierdzenie oraz jednocześnie udzielić mu informacji na temat metodologii i kryteriów, które powinien on zastosować.

45. Podstawową trudnością wynikającą z tiret drugiego art. 202 ust. 3 kodeksu celnego, podobnie zresztą jak w przypadku tiret trzeciego, niezaprzeczalnie jest ustalenie, co należy rozumieć przez sformułowanie „powinny były wiedzieć" [39], że wprowadzenie towarów jest nielegalne [40].

46. W drugim ze swoich dwóch pytań sąd krajowy proponuje dwie alternatywne odpowiedzi. Z jednej strony można by uznać, że osoba, która uczestniczyła w omawianym nielegalnym wprowadzeniu, staje się dłużnikiem celnym, jeśli przewidywała lub przypuszczała, że wprowadzenie to może być niezgodne z prawem. Z drugiej strony można by ją uznać za dłużnika jedynie wtedy, gdyby była ona rzeczywiście przekonana, że tak się może stać.

37 — Zobacz w szczególności wyroki: z dnia 16 marca 1978 r. w sprawie 104/77 Oehlschläger, Rec. s. 791, pkt 4; z dnia 15 listopada 1979 r. w sprawie 36/79 Denkavit Futtermittel, Rec. s. 3439, pkt 12; z dnia 10 lutego 2011 r. w sprawach połączonych C-436/08 i C-437/08 Haribo Lakritzen Hans Riegel i Österreichische Salinen, Zb.Orz. s. I-305, pkt 41.

38 — Zobacz w szczególności wyroki: z dnia 1 lipca 2008 r. w sprawie C-49/07 MOTOE, Zb.Orz. s. I-4863, pkt 30; z dnia 4 czerwca 2009 r. w sprawie C-142/05 Mickelsson i Roos, Zb.Orz. s. I-4273, pkt 41; z dnia 15 kwietnia 2010 r. w sprawie C-433/05 Sandström, Zb.Orz. s. I-2885, pkt 35; a także z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie C-12/10 Lecson Elektromobile, Zb.Orz. s. I-14173, pkt 15.

39 — W języku angielskim „reasonably have been aware", w języku niemieckim „vernünftigerweise hätten wissen müssen", a w języku hiszpańskim „debiendo saber razonablemente".

40 — Należy zauważyć, że kodeks celny zawiera inne przepisy o podobnym lub takim samym brzmieniu. Artykuł 8 ust. 1 tiret pierwsze dotyczy uchylenia decyzji korzystnej dla osoby zainteresowanej, jeżeli została podjęta na podstawie nieprawidłowych lub niekompletnych informacji. Artykuł 201 ust. 3 akapit drugi dotyczy zgłoszeń celnych opartych na nieprawdziwych danych. Artykuł 203 ust. 3 tiret drugie i trzecie dotyczy usunięcia towarów spod dozoru celnego. Artykuł 205 ust. 3 dotyczy zużycia towaru podlegającego należnościom przywozowym w wolnym obszarze celnym lub składzie wolnocłowym. Artykuł 210 ust. 3 tiret drugie dotyczy wyprowadzenia poza obszar celny Unii, bez zgłoszenia celnego, towaru podlegającego należnościom wywozowym. Sam Trybunał również stosował takie sformułowania w swoich wyrokach (wyrok z dnia 17 marca 2011 r. w sprawie C-23/10 Komisja przeciwko Portugalii). Podobne sformułowania są również powszechnie stosowane w aktach prawnych nakładających sankcje na kraje trzecie bądź pewne osoby lub podmioty („smart sanctions"), co skutkuje tym, że dana osoba fizyczna lub prawna nie ponosi odpowiedzialności za naruszenie zakazu, jeśli „nie miały uzasadnionego powodu do przypuszczenia", że jej działania mogłyby mieć taki skutek [zob. np. art. 10 ust. 2 rozporządzenia Rady (UE) nr 442/2011 z dnia 9 maja 2011 r. w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Syrii (Dz.U. L 121, s. 1)].

47. Nie jestem przekonany, że zamiarem prawodawcy Unii było dopuszczenie możliwości, by osobę, która „uczestniczyła" we wprowadzeniu towarów na obszar Unii, w szerokim rozumieniu pojęcia „uczestnictwa", które zaproponowałem powyżej, można było uznać za „dłużnika celnego" w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego wtedy, gdy osoba ta nie mogła wykluczyć, że wprowadzenie to będzie niezgodne z prawem, czyli, używając sformułowania sądu krajowego, że „przewidywała" taką możliwość („denkbar"). Nie jestem również pewien, czy uznanie za dłużnika w rozumieniu tego przepisu wymaga takiego stopnia pewności, jaki sugeruje koncepcja, że dana osoba powinna zakładać („fest rechnen"), iż dojdzie do złamania prawa.

48. Skłaniam się zatem ku temu, by odejść od alternatywy zaproponowanej przez sąd krajowy i spróbować nadać sformułowaniu użytemu w przepisach art. 202 ust. 3 tiret drugie i trzecie kodeksu celnego autonomiczną wykładnię [41].

49. Sformułowanie „powinna była" odnosi się do sytuacji rozsądnego, przeciętnie poinformowanego podmiotu gospodarczego [42] i oznacza to, co w normalnych okolicznościach każdy z takich podmiotów powinien był wiedzieć. Aby uznać, że subiektywna przesłanka została spełniona, konieczne jest w ostatecznym rozrachunku, aby dokonać oceny konkretnych informacji, którymi zainteresowana osoba w normalnych okolicznościach dysponowała lub mogła dysponować, co pozwoli na określenie prawdopodobieństwa, że działała ona z pełną świadomością naruszania przepisów celnych.

50. Subiektywna przesłanka przewidziana w art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego wymaga zatem od organów celnych ustalenia, pod kontrolą właściwych sądów, że osoba, która uczestniczyła w nielegalnym wprowadzeniu spornych towarów, dysponowała, powinna lub mogła dysponować informacjami pozwalającymi jej stwierdzić, że wprowadzenie to jest nielegalne, przewidzieć to lub w danym wypadku mu zapobiec.

41 — Zobacz w tym względzie moje uwagi w pkt 32 niniejszej opinii.

42 — Używając pojęcia rozsądnego, przeciętnie poinformowanego podmiotu gospodarczego, nie można oczywiście nie przypomnieć pojęcia przeciętnego konsumenta lub internauty, właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego, w świetle którego ocenia się m.in. charakter odróżniający znaku towarowego (wyroki: z dnia 18 czerwca 2002 r. w sprawie C-299/99 Philips, Rec. s. I-5475; z dnia 15 września 2005 r. w sprawie C-37/03 P BioID przeciwko OHIM, Zb.Orz. s. I-7975). „Przeciętny konsument, w normalnym zakresie poinformowany i w rozsądnym zakresie uważny i ostrożny" – to pojęcie jest także używane w innym kontekście niż prawo znaków towarowych (zob. wyrok z dnia 16 lipca 1998 r. w sprawie C-210/96 Gut Springenheide i Tusky, Rec. s. I-4657). Zobacz także w zakresie ochrony konsumentów wyrok z dnia 4 października 2007 r. w sprawie C-457/05 Schutzverband der Spirituosen-Industrie, Zb.Orz. s. I-8075, a także w zakresie reklamy wprowadzającej w błąd wyrok z dnia 8 kwietnia 2003 r. w sprawie C-44/01 Pippig Augenoptik, Zb.Orz. s. I-3095.

51. Właściwe organy i sądy krajowe mogą w ramach tej oceny wziąć pod uwagę wszelkie elementy. Można tutaj wymienić, przykładowo i niewyczerpująco, warunki odnoszące się do danej osoby (osoby prywatnej, profesjonalisty lub półprofesjonalisty), a także charakter jej udziału w nielegalnych działaniach, charakter czynności uznawanych za „uczestnictwo" w rozpatrywanym nielegalnym wprowadzeniu oraz etap operacji przywozowej, na którym dopuszczono się tych czynności (finansowanie operacji przywozowych, organizowanie sposobów transportu towarów, zawieranie umów sprzedaży), warunki umowne, które ewentualnie tej osoby dotyczą, lub też zwyczajnie informacje, z którymi osoba ta powinna się zapoznać lub które są lub z łatwością mogą być dostępne.

52. To krajowe organy i sądy muszą dokonać oceny i ustalić znaczenie odpowiednich informacji, którymi dysponują, aby z wystarczającym prawdopodobieństwem wykazać, że dana osoba działała z pełną świadomością stanu faktycznego. O ile sądom i organom przysługują w tym względzie uprawnienia dyskrecjonalne, oceny tej muszą one jednakowoż dokonać z poszanowaniem przepisów regulujących przeprowadzanie dowodu w sytuacjach porównywalnych zgodnie z zasadami równoważności i skuteczności [43].

53. To uściślijszy, pozwolę sobie, wyłącznie w celu dostarczenia sądowi krajowemu pomocnej odpowiedzi na jego pytania oraz dokonania podsumowania, na wskazanie konkretnych aspektów, które mogą zostać wzięte pod uwagę w ramach rozpatrywania sytuacji będącej przedmiotem sprawy przed sądem krajowym.

54. Jak wynika z informacji dostarczonych przez sąd krajowy, uczestnictwo skarżącego w sprawie przed sądem krajowym w nielegalnym wprowadzeniu omawianych towarów miało miejsce za pośrednictwem jego sklepów na eBay.

55. Komisja podnosi w tym względzie, że skarżący w sprawie przed sądem krajowym z jednej strony nie może zaprzeczać temu, że za pośrednictwem swoich sklepów na eBay prowadził, z pewną regularnością i w celu zarobkowym, działalność handlu towarami w Internecie, pośrednicząc w zawieraniu umów w sprawie dostaw towarów z Chin do Unii i ułatwiając ich zawieranie, oraz z drugiej strony nie mógł nie wiedzieć, że z dostawami tymi związany jest obowiązek uiszczenia

43 — Zobacz w tym zakresie w szczególności wyroki: z dnia 10 kwietnia 2003 r. w sprawie C-276/01 Steffensen, Rec. s. I-3735, pkt 80; z dnia 7 września 2006 r. w sprawie C-526/04 Laboratoires Boiron, Zb.Orz. s. I-7529; z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie C-55/06 Arcor, Zb.Orz. s. I-2931, pkt 192; z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie C-264/08 Direct Parcel Distribution Belgium, Zb.Orz. s. I-731, pkt 32–36, 42–47.

należności przywozowych. Komisja posiłkuje się w tym względzie informacją w sprawie zamawiania towarów przez Internet (handel elektroniczny) sporządzoną przez niemieckie organy celne. Komisja wywodzi z niej, że słusznie można było oczekiwać, że skarżący w sprawie przed sądem krajowym poinformuje dostawcę lub swoich klientów o istnieniu obowiązujących w tym zakresie przepisów i zwróci ich uwagę na konieczność ich przestrzegania, jeśli miał on wątpliwości co do legalności wprowadzenia spornych towarów na obszar Unii.

56. Komisja zwraca następnie uwagę na dwa elementy, czyli z jednej strony charakter działalności skarżącego w sprawie przed sądem krajowym, w niniejszym przypadku quasi-profesjonalny charakter jego działalności w Internecie, mając na uwadze czas jej prowadzenia oraz jej rozmiary oraz z drugiej strony publiczny charakter obowiązujących przepisów celnych, które mają zastosowanie do tej działalności. Elementy te wymagają następujących uwag:

57. Pierwszy element – co wymaga podkreślenia – dotyczy nie tyle statusu skarżącego w sprawie przed sądem krajowym, co charakteru prowadzonej przez niego działalności oraz sposobów jej prowadzenia. Nie chodzi tu o ustalenie, czy należy go uznać za profesjonalistę, półprofesjonalistę, czy osobę prowadzącą działalność amatorsko, gdyż rozróżnienie to nie znajduje żadnej podstawy w kodeksie celnym. Jakkolwiek w przypadku prowadzenia przez osobę fizyczną działalności gospodarczej w sposób profesjonalny można domniemywać, iż osoba ta powinna znać wszystkie przepisy regulujące ową działalność [44], to fakt, że osoba fizyczna prowadzi działalność amatorsko, nie może jednak oznaczać, że osoba ta jest zwolniona z obowiązku przestrzegania mających zastosowanie przepisów celnych oraz z odpowiedzialności za ich ewentualne naruszenie.

58. Przeprowadzając tę ocenę, z pewnością należy jednak wziąć pod uwagę takie elementy jak ciągły charakter prowadzonej działalności, ilość towarów, liczba i częstotliwość wysłanych przesyłek pocztowych, jak również okoliczność, że wysyłającym te przesyłki był wyłącznie jeden i ten sam dostawca lub ograniczona liczba dostawców. Decydujący charakter może mieć ponadto w tym zakresie okoliczność, że dana osoba zmieniła sposób prowadzenia swojej działalności, tak aby uniknąć obowiązku dochowania formalności celnych.

59. Drugi element, czyli publiczny charakter istotnych informacji, jest z pewnością podstawowym elementem, który należy wziąć pod uwagę, aby ocenić, czy z dużą dozą prawdopodobieństwa można uznać, że dana osoba

44 — Profesjonalny charakter prowadzonej działalności oczywiście może być natomiast wzięty pod uwagę przy ocenianiu informacji, którymi ta osoba dysponowała.

działała z pełną świadomością łamania przepisów celnych. Sąd krajowy z pewnością może w tym względzie uwzględnić informacje kierowane do społeczeństwa, które są łatwo rozpoznawalne i do których można z łatwością dotrzeć, takie jak informacja o zamawianiu towarów przez Internet, o której wspomina Komisja. Sąd ten tym bardziej może również uwzględnić informacje, z którymi skarżący w sprawie przed sądem krajowym musiał się zapoznać zgodnie z umową, czyli z warunkami korzystania [45] oraz ze szczególnymi postanowieniami eBay.

60. Do tej kategorii informacji „obowiązkowych" należy w szczególności zaliczyć „reguły dla sprzedających" [46], z którymi wszyscy użytkownicy muszą się zapoznać i je zrozumieć, służące w szczególności zagwarantowaniu przestrzegania „miejscowych praw i uregulowań". Zgodnie z umową sprzedający mają także obowiązek zapoznać się z zasadami sprzedaży międzynarodowej [47], w których podkreślono obowiązek przestrzegania przez sprzedających i kupujących różnych mających zastosowanie uregulowań. Pośród informacji zamieszczonych na stronie internetowej eBay w części „Pomoc" zawarty jest w szczególności, w rubrykach „Płatności i wysyłka", „Pakowanie i wysyłka przedmiotów", „Sprzedaż za granicę", dokument zatytułowany „Formalności celne i dokumentacja" [48], który krótko przedstawia obowiązki celne, którym podlegają sprzedający.

61. Jak już wspomniałem powyżej, to jednak do sądu krajowego należy ustalenie, czy, mając na uwadze charakter działalności skarżącego w sprawie przed sądem krajowym, z informacji, z którymi miał on obowiązek się zapoznać i okoliczności faktycznych i prawnych, w jakich prowadzona jest ta działalność, w szczególności z faktu, że nielegalne wprowadzenie spornych towarów nastąpiło w ramach obrotu pocztowego, wynika, że należy go uznać za „dłużnika długu celnego, który powstał w związku z nielegalnym wprowadzeniem towarów na obszar celny Unii" w rozumieniu art. 202 ust. 3 tiret drugie kodeksu celnego.

45 — http://pages.ebay.fr/help/policies/user-agreement.html.

46 — http://pages.ebay.fr/help/policies/seller-rules-overview.html.

47 — http://pages.ebay.fr/help/policies/seller-international.html.

48 — http://pages.ebay.fr/help/pay/customs.html.

V — Wnioski

62. W konsekwencji proponuję, aby Trybunał odpowiedział na pytania prejudycjalne Bundesfinanzhof w następujący sposób:

Wykładni art. 202 ust. 3 tiret drugie rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r. należy dokonywać w ten sposób, że dłużnikiem długu celnego wynikającego z uczestnictwa w nielegalnym wprowadzeniu towaru na obszar celny Unii Europejskiej staje się osoba, która, nie będąc bezpośrednio zaangażowaną we wprowadzenie towarów, pośredniczy w zawieraniu umów sprzedaży tych towarów, jeśli z wystarczającym prawdopodobieństwem zostanie wykazane, że, mając na uwadze informacje, którymi osoba ta dysponowała lub w normalnych okolicznościach mogła dysponować, działała ze świadomością łamania prawa.

Do właściwych krajowych organów i sądów należy w tym względzie dokonanie oceny i ustalenie znaczenia odpowiednich informacji, którymi organy te i sądy dysponują, z poszanowaniem przepisów regulujących przeprowadzanie dowodu w sytuacjach porównywalnych zgodnie z zasadami równoważności i skuteczności.